

Toets natuurwetgeving Uitbreiding de Schatberg, Sevenum

De Schatberg B.V.

Concept

Toets natuurwetgeving Uitbreiding de Schatberg, Sevenum

De Schatberg B.V.
Concept

Rapportnummer: 211x06170

Datum: 22 november 2013

Contactpersoon opdrachtgever: Dhr. G. Driessen, namens dhr. R. Hoppzak

Projectteam BRO: Dhr. R. van Dijk, Dhr R. Vermoolen, Dhr. F. Janssen

Trefwoorden: Natuurtoets
Verkennd natuuronderzoek
Flora- en faunawet
Natuurbeschermingswet
Ruimtelijke ontwikkeling

Bron foto kافت: Hollandse Hoogte 14

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401
E info@bro.nl

Inhoudsopgave	pagina
1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding van het onderzoek	3
1.2 Doel van het onderzoek	3
1.3 Leeswijzer	3
2. CONCLUSIE EN ADVIES	5
3. BESCHRIJVING HUIDIGE EN GEWENSTE SITUATIE	9
3.1 Ligging en algemene beschrijving initiatieflocatie	9
3.2 Beschrijving gewenste situatie	11
4. TOETSINGSKADER EN WERKWIJZE	13
4.1 Natuurbeschermingswet	13
4.2 Boswet	14
4.3 Flora- en faunawet	15
4.4 Werkwijze	15
5. BESCHRIJVING NATUURWAARDEN	17
5.1 Beschrijving van het plangebied	17
5.1.1 Plangebied in relatie tot omgeving	17
5.1.2 Beschrijving ecotopen	17
5.2 Beschrijving beschermde soorten in het plangebied	17
5.2.1 Vaatplanten	17
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren	18
5.2.3 Vleermuizen	19
5.2.4 Vogels	20
5.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen	21
5.2.6 Overige diersoorten	21
6. TOETSING AAN NATUURWETGEVING	22
6.1 Natuurbeschermingswet	22
6.1.1 Aangewezen natuurwaarden	22
6.1.2 Effectenbeoordeling	22
6.2 Flora- en faunawet	23

6.3.1 Vaatplanten	23
6.3.2 Grondgebonden zoogdieren	23
6.3.3 Vleermuizen	24
6.3.4 Vogels	25
6.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen	25
6.3.6 Ongewervelden	26
7. LITERATUURLIJST	27

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Recreatiepark de Schatberg, gevestigd aan de Middenpeelweg te Sevenum, heeft het voornemen om het bestaande recreatiepark aan de noordzijde uit te breiden. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen de vigerende bestemmingen ter plaatse van het plangebied. Om het plan toch mogelijk te maken dient een nieuw bestemmingsplan te worden vastgesteld. Voor de uniformiteit wordt zowel voor het bestaande als het nieuwe terrein van recreatiepark de Schatberg een bestemmingsplan opgesteld.

Ten behoeve van de juridisch-planologische procedure is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden met betrekking tot de natuurwetgeving. BRO is gevraagd om hiervoor een toets uit te voeren op basis van een verkennend natuurwaardenonderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

In voorliggend rapport zijn de effecten van de geplande ontwikkeling op beschermde natuurwaarden volgens de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet in beeld gebracht. Er is een beoordeling gemaakt of op de initiatieflocatie beschermde natuurwaarden *aanwezig* zijn, of de aanwezige natuurwaarden *aangetast* worden en welke *voorwaarden* of *vervolgstappen* noodzakelijk zijn om de geplande ontwikkeling te realiseren met inachtneming van de natuurwetgeving. In het onderzoek wordt niet specifiek ingegaan op het natuurbeleid dat door de provincie Limburg is vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (zoals het beleid inzake de Ecologische Hoofdstructuur).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste conclusies van het onderzoek vertaald in een advies. In hoofdstuk 3 is de huidige en gewenste situatie weergegeven. Hoofdstuk 4 geeft het relevante toetsingskader en de gevolgde werkwijze weer. In hoofdstuk 5 zijn de resultaten van het onderzoek weergegeven. In hoofdstuk 6 is tenslotte de toetsing aan de relevante kaders beschreven.

Afbeelding 1. Ligging initiatieflocatie (rood omlijnd).

2. CONCLUSIE EN ADVIES

Vanuit de Natuurbeschermingswet zijn geen vervolgstappen vereist. In het kader van de Flora- en faunawet gelden de volgende aandachtspunten en voorwaarden.

Nadere beoordeling nodig t.b.v. verdwijnen van vluchtpijpen of bijburchten das

In het plangebied zijn twee waarschijnlijke vluchtpijpen of bijburchten van de das aanwezig, die door de geplande graafwerkzaamheden zullen verdwijnen. Om effecten op de das te kunnen beoordelen, is het nodig om de waarde van de holen (en indien deze gebruikt worden, ook de omgeving van de initiatieflocatie) in beeld te brengen.

Het verwijderen van bijburchten van dassen is te beschouwen als een verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats, waarvoor ontheffing vereist is. Hierbij dient men aan te tonen dat de gunstige staat van instandhouding behouden blijft en dat er geen alternatieven zijn voor de ingreep. De omvang van de maatregelen die genomen moeten worden om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen en een ontheffing te verkrijgen, is sterk afhankelijk van de effecten op de soort.

Nader onderzoek nodig naar vleermuizen in holle boom

In het huidige ontwerp zal een voor vleermuizen geschikte holle boom moeten verdwijnen. Om te weten of er daadwerkelijk een verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is, is een aanvullend onderzoek nodig volgens de daarvoor aangewezen richtlijnen in de periode mei-september. Door de boom in het plan te sparen kan een eventueel aanwezige verblijfplaats behouden blijven; deze zal in dat geval wel verstoord worden door kap- en bouwwerkzaamheden. Het is daarom twijfelachtig of het zinvol is om de betreffende boom in het plan op te nemen.

Indien er in het plan een vleermuiskolonie verdwijnt, is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Hierbij dient men aan te tonen dat de gunstige staat van instandhouding behouden blijft en dat er geen alternatieven zijn voor de ingreep. De effecten van de ingreep en de benodigde maatregelen zijn sterk afhankelijk van de vleermuissoort, het aantal dieren en het gebruik door het jaar heen. Door het nemen van mitigerende maatregelen te nemen kan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden verkregen.

Door de boskap kunnen ook vaste vliegroutes van vleermuizen verdwijnen. Om te weten of er daadwerkelijk een verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is, is een aanvullend onderzoek nodig volgens de daarvoor aangewezen richtlijnen. Door lijnvormige structuren aan de rand van de initiatieflocatie te behouden, kunnen vliegroutes wellicht behouden blijven.

De ontwikkeling voorziet in een parkachtige structuur met verspreide bomen en water. Mits in het plan bij het aanbrengen van verlichting rekening gehouden wordt met vleermuizen (bv. lage verlichtingspunten met omlaag gerichte armaturen), zal het plangebied in de toekomst meer geschikt worden als foerageergebied.

Nader onderzoek nodig naar in gebruik zijnde roofvogelnesten

In het huidige ontwerp zullen twee bomen met voor roofvogels geschikte takken-nesten verdwijnen. Om te weten of deze nesten daadwerkelijk bewoond worden, is aanvullend onderzoek nodig in de periode maart-april.

Doordat het plangebied wordt omgevormd tot recreatiepark, zal het in de praktijk niet mogelijk zijn om de nestplaatsen te behouden door de bomen te sparen. Roofvogels zullen dan naar alle verwachting door verstoring alsnog verdwijnen. Indien er in het plan een roofvogelnest verdwijnt, is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Hierbij dient men aan te tonen dat de gunstige staat van instandhouding behouden blijft en dat er geen alternatieven zijn voor de ingreep. Door het nemen van mitigerende maatregelen te nemen kan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden verkregen.

Rekening houden met overige broedvogels

De overige vogelnesten in het bos zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze in gebruik zijn gedurende de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze vogelnesten. Het is daarom aan te bevelen om benodigde werkzaamheden zoals verwijderen van bomen en struiken uit te voeren in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode september tot maart. Werkzaamheden kunnen doorgang hebben tijdens het broedseizoen indien de uitvoeringslocaties die vooraf ongeschikt gemaakt zijn voor broedende vogels ook ongeschikt gehouden worden tijdens het broedseizoen. Verder is het aan te bevelen om voor holenbroeders ter vervanging enkele nestkasten in het park op te hangen.

Ecologisch werkprotocol voor levendbarende hagedis (gedragscode)

Op basis van de recente waarnemingen kan worden verondersteld dat de ontwikkeling binnen bestaand leefgebied van de levendbarende hagedis plaatsvindt. In de nieuwe situatie wordt ernaar gestreefd om de groene ruimte in het gebied in te richten als habitat voor de levendbarende hagedis. Door de graaf- en bouwwerkzaamheden zal het plangebied echter tijdelijk ongeschikt worden voor deze soort. Voor de levendbarende hagedis geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet wanneer gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Ook kan ervoor gekozen worden om een ontheffing aan te vragen. In het kader van de gedragscode of ontheffingsaanvraag is het nodig om een werkprotocol op te stellen waarmee de soort zoveel mogelijk ontzien wordt.

Rekening houden met konijnenburchten in de planning (zorgplicht)

In het kader van de zorgplicht is het van belang om specifiek rekening te houden met de in het bos aanwezige konijnenburchten. Ter plaatse van de konijnenburchten mag de grond niet worden vergraven binnen de nestperiode van konijnen (februari-juli).

3. BESCHRIJVING HUIDIGE EN GEWENSTE SITUATIE

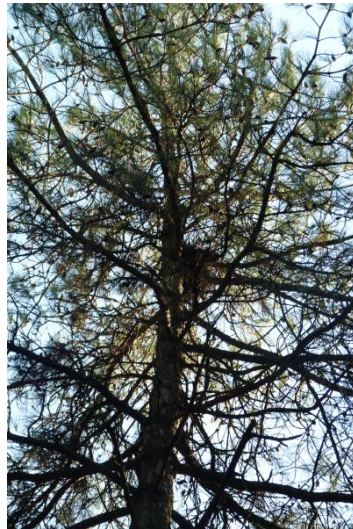
3.1 Ligging en algemene beschrijving initiatieflocatie

In voorliggende rapportage wordt met de term “plangebied” het recreatiepark de Schatberg aangeduid, waarvoor een nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld. Het uitbreidingsgebied waarop de voorliggende toets betrekking heeft, wordt met de term “initiatieflocatie” aangeduid.

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van de gemeente Horst aan de Maas, circa 5 kilometer ten zuidwesten van de kern Sevenum. Het plangebied ligt aan de Middenpeelweg. De initiatieflocatie ligt aan de noordzijde van het plangebied. De initiatieflocatie wordt aan de zuidwest- en zuidoostzijde begrensd door het bestaande recreatiepark. Aan de noordwestzijde wordt de initiatieflocatie begrensd door een met beuken beplant bospad, en aan de noordoostzijde door de Middenpeelweg. De globale ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1. De Amersfoortcoördinaten van het midden van de initiatieflocatie zijn 195,8 – 378,1¹.

In de huidige situatie is de initiatieflocatie in gebruik als productiebos. Het bos bestaat uit enkele plantvakken met grove den en zwarte den, die van elkaar worden gescheiden door dreven met Amerikaanse eiken en smallere bospaden. De paden zijn toegankelijk voor wandelaars. Het bos is niet direct toegankelijk vanuit het recreatiepark.

¹ De getallen staan respectievelijk voor de x- en de y-coördinaten van de linker benedenhoek van het betreffende km-vak.

Foto's: plangebied 1) Bospad aan zuidzijde van initiatieflocatie. 2) Bospad aan noordzijde van de initiatieflocatie. 3) Hol, waarschijnlijk van een das. 4) Takkennest, waarschijnlijk van een buizerd. 5) Bepanting met zwarte den. 6) Takkennest, waarschijnlijk van een sperwer. 7) Holten in Amerikaanse eik.

3.2 Beschrijving gewenste situatie

Op de locatie is de ontwikkeling van vakantiewoningen voorzien in een groene omgeving. De vakantiewoningen worden ontsloten via een ontsluitingsweg. Op de locatie wordt tevens een waterstructuur voorzien. Een ruimtelijk beeld is weergegeven in figuur 2.

Om de ontwikkeling mogelijk te maken zijn de volgende maatregelen voorzien:

- Kap van bomen
- Vergraven van het terrein voor het creëren van waterpartijen en een reliëf met laagtes en heuvels;
- Aanplant van bomen en struiken;
- Bouwen van recreatiewoningen.

Doordat het terrein grootschalig vergraven wordt, kunnen de meeste bestaande bomen niet behouden blijven. Omdat de bomen als productieboom in een dichte beplanting staan, is het niet zinvol om solitaire bomen op te nemen in het plan (geen mooie boomvormen, kans op omvallen bij wind). Er wordt daarom vanuit gegaan dat alle bomen gekapt worden, uitgezonderd de Amerikaanse eiken aan de uiterste randen van het plangebied.

Afbeelding 2. Ontwerptekening voor de gewenste uitbreiding

4. TOETSINGSKADER EN WERKWIJZE

4.1 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermd natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk-kerwijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermd Natuurmonument) zijn vergunningplichtig.

Figuur 3. Ligging van wettelijk beschermde natuurgebieden in de omgeving van de initiatieflocatie (rood omlijnd). Geel = Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel.

Het plangebied ligt niet binnen een wettelijk beschermd natuurgebied. De dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebieden zijn:

- Deurnsche Peel & Mariapeel, op 2,3 km van het plangebied;
- Groote Peel, op 8,7 km van het plangebied;

In voorliggende rapportage wordt in paragraaf 6.1 ingegaan op de Natuurbeschermingswet.

4.2 Boswet

De Boswet heeft de instandhouding van het Nederlandse bosareaal en houtopstanden als doel en biedt bescherming aan bosgebieden buiten de "bebouwde kom Boswet". Deze bebouwde kom valt niet altijd samen met de bebouwde kom ingevolge de wegenverkeerswetgeving. De Boswet kent drie belangrijke instrumenten ter instandhouding van bosareaal en houtopstanden buiten de bebouwde kom:

- de meldingsplicht,
- de herbeplantingsplicht,
- het kapverbod.

Iedereen, ongeacht of hij eigenaar is volgens de Boswet, die een houtopstand gaat vellen moet deze activiteit vooraf melden (meldingsformulier aan Dienst Regelingen en eigenaar van de houtopstand). Deze verplichting geldt *niet* als o.a.:

- de grond nodig is voor de uitvoering van een werk overeenkomstig een goedgekeurd bestemmingsplan,
- het gaat om houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen, en of geen grotere oppervlakte beslaan dan 10 are, of in geval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20 stuks,
- het gaat om uitdunning van een bos,
- het gaat om periodiek vellen van vriend- en hakhout,
- houtopstanden op erven en in tuinen, houtopstanden binnen de bebouwde kom, treurwilgen,
- Italiaanse populieren, lindes, paardenkastanjes, wegbepantingen en beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren, kerstbomen, vruchtbomen en windschermen om boomgaarden en kweekgoed.

De herbeplantingsplicht houdt in dat het gekapte bos opnieuw moet worden ingeplant of op een andere plek moet worden gecompenseerd. Herbeplanten op andere grond, dan waar de houtopstand is verwijderd, mag alleen indien Dienst Regelingen hiervoor toestemming heeft gegeven, mogelijk met voorschriften en beperkingen. Het kapverbod kan worden opgelegd door het bevoegd gezag ter bewaring van natuur- en landschapsschoon. Indien de bomen vallen binnen de bebouwde kom Boswet, dient een kapvergunning bij B&W van betreffende gemeente te worden aangevraagd. De Boswet zondert bepaalde categorieën bomen uit van gemeentelijke regelgeving. Dit betreft onder andere wilgen en populieren langs landbouwgronden en wegen, bomen van bosbouwondernemingen, fruitbomen en windschermen langs boomgaarden. Op deze bomen is een gemeentelijke kapverordening dus *niet* van toepassing.

Op de houtopstanden in het plangebied is de Boswet van toepassing. De herplantplicht wordt verder geregeld in het natuurcompensatieplan voor de uitbreiding van De Schatberg en wordt in voorliggende natuurtoets niet verder behandeld.

4.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit beschermingsniveau 2 ('tabel 2'), de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde diersoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrictlijn (tezamen 'tabel 3') en met alle vogels. Van deze laatste groep is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarbij inventarisatie gewenst is. Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

4.4 Werkwijze

In dit natuuronderzoek is de natuurwaarde van de initiatieflocatie bepaald door middel van een verkennend veldonderzoek en een bronnenonderzoek. Op basis hiervan is een beoordeling gemaakt van de effecten van de ontwikkeling. Deze effecten zijn beoordeeld in relatie tot de natuurwetgeving. Daarbij is aangegeven of en hoe de ontwikkeling in overeenstemming met de natuurwetgeving gerealiseerd kan worden.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevensbronnen van beschermde planten en dieren, zoals provinciale inventarisatiegegevens, algemene verspreidingsatlassen en waarnemingsites. Tevens zijn gegevens opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). In deze databank worden natuurgegevens van verschillende professionele en particuliere waarnemers en par-

ticuliere gegevensbeherende organisaties verzameld en geverifieerd. Tenslotte is gebruik gemaakt van een quickscan natuurwetgeving die is uitgevoerd door Arcadis in 2010.

Op 17 oktober heeft een ecooloog van BRO een verkennend veldbezoek uitgevoerd. Aansluitend hebben twee ecologen van BRO een veldonderzoek uitgevoerd op 13 november 2013. Tijdens dit onderzoek is het plangebied inclusief de directe omgeving (50 meter rondom de initiatieflocatie) doorzocht op de volgende punten:

- Burchten en holen van dassen en andere zoogdieren zoals konijnen;
- Takkennesten van roofvogels, eekhoorns of kraaiachtigen;
- Boomholten die gebruikt kunnen worden door vogels of vleermuizen.

Doordat het onderzoek is uitgevoerd buiten de broed- of voortplantingsperiode kan niet worden vastgesteld of de nesten of verblijfplaatsen daadwerkelijk in gebruik zijn. Wel kan op basis van het onderzoek een goede inschatting worden gemaakt van de waarde van het plangebied voor de betreffende soort(groep)en.

Tijdens het veldonderzoek zijn tevens de aanwezige ecotopen en begroeiingen in beeld gebracht; bovendien is gelet op sporen en verblijfplaatsen van andere (beschermde) soorten in en rondom het plangebied. Tijdens het veldbezoek was het zonnig en 10 graden Celsius.

BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

5. BESCHRIJVING NATUURWAARDEN

5.1 Beschrijving van het plangebied

5.1.1 Plangebied in relatie tot omgeving

Het plangebied ligt op de Peelhorst, een dekzandrug die zich uitstrekt ten oosten van de Mariapeel en aangrenzende veenontginningen. Op deze dekzandrug zijn enkele voormalige stuifduingebieden aanwezig, zoals de Schatberg, Steegberg en Heesberg. Een groot deel van de dekzandrug is aangeplant met productiebos, andere delen zijn in agrarisch en recreatief gebruik.

Direct ten zuiden van het plangebied ligt het beekdal van de Grootte Molenbeek. Ter plaatse is de waterloop gekanaliseerd. Langs de waterloop liggen enkele vochtige bossen. Er is geen sprake van een natuurlijke overgang tussen het beekdal en de dekzandrug.

De initiatieflocatie heeft geen directe ecologische relatie met de hoogveengebieden ten westen van de locatie. Hiertussen bevindt zich een hoogveenontginningsgebied met intensief beheerde landbouwpercelen.

5.1.2 Beschrijving ecotopen

In de huidige situatie is de initiatieflocatie in gebruik als productiebos. Het bos bestaat uit enkele plantvakken met grove den en zwarte den, die van elkaar worden gescheiden door dreven met Amerikaanse eiken en smallere bospaden. De paden zijn toegankelijk voor wandelaars. Het bos is niet direct toegankelijk vanuit het recreatiepark.

5.2 Beschrijving beschermde soorten in het plangebied

5.2.1 Vaatplanten

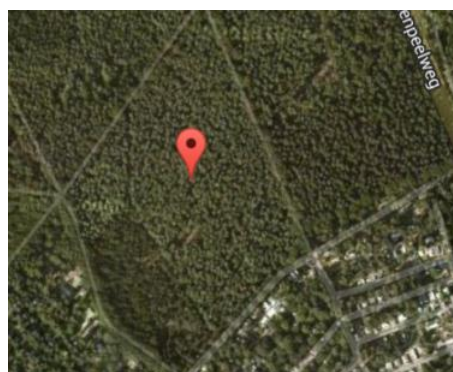
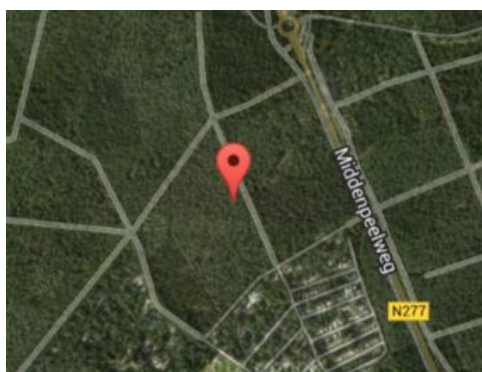
De ondergroei op de initiatieflocatie is kenmerkend voor voedselarme zandgronden en is plaatselijk slechts matig ontwikkeld. Met name de delen met strooisel van Amerikaanse eik zijn nauwelijks begroeid. Grote delen van de ondergroei worden gedomineerd door adelaarsvaren, brede stekelvaren, braam en diverse mossen. Plaatselijk komt struikheide voor. Op basis van het terreinbezoek zijn op de initiatieflocatie geen beschermde of bedreigde plantensoorten te verwachten. Ook de

provinciale vegetatiekarteringen (2011) en de NDFP vermelden geen bedreigde of beschermde plantensoorten op de initiatieflocatie.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het westelijke deel van de initiatieflocatie enkele konijnenburchten waargenomen. Hier zijn bovendien veel graafsporen van konijnen waargenomen. Ook in het overige deel van de initiatieflocatie zijn verspreid graafsporen van konijnen aanwezig. Het konijn valt onder beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet.

Daarnaast is centraal in de initiatieflocatie op twee plaatsen een hol aangetroffen met een uitgegraven berg zand (stortberg) ervoor. Op basis van de vorm, ligging en hoeveelheid uitgegraven zand is het waarschijnlijk dat het om bijburchten of vluchtpijpen van dassen gaat. Dassen gebruiken dergelijke eenvoudige hollen om zich bij gevaar te kunnen verbergen. Deze hollen worden soms ook gebruikt door dassen die lager in de rangorde staan of door andere dassen om gedurende de nacht even uit te rusten. Dassen komen in de hele Peelhorst verspreid voor. Het is niet bekend waar de dichtstbijzijnde familiebuurcht zich bevindt. Er zijn geen duidelijke wissels aangetroffen. Ook zijn er geen latrines of sporen van dassen in het plangebied waargenomen. De das valt onder het strengste beschermingsniveau van de Flora- en faunawet.

Ligging (waarschijnlijke) dassenhollen

Tijdens het veldonderzoek is gelet op sporen en mogelijke verblijfplaatsen van andere grondgebonden zoogdieren. In het plangebied zijn geen eekhoornnesten en vraatsporen van eekhoorns aangetroffen. Op basis hiervan is het plangebied als weinig interessant voor eekhoorns (beschermingsniveau 2) te beschouwen. Tussen de varens is een leger van een ree (beschermingsniveau 1) aangetroffen.

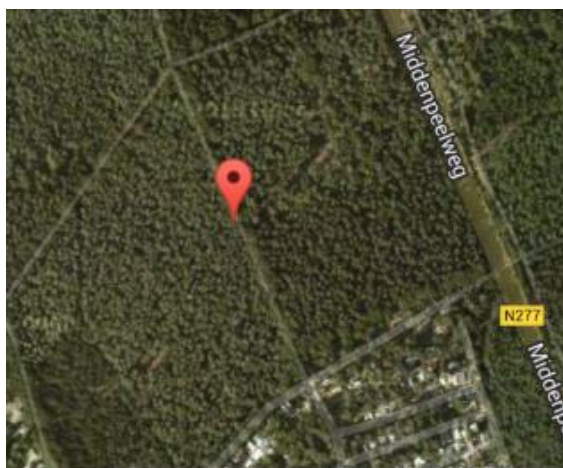
De NDFP vermeldt waarnemingen van grondgebonden zoogdieren in de omgeving van het plangebied. Langs de Middenpeelweg en A67 zijn bunzing, egel (bescher-

mingsniveau 1) en steenmarter (beschermingsniveau 2) als verkeersslachtoffers waargenomen. Voor deze soorten kan het plangebied onderdeel vormen van hun foerageergebied. Daarnaast zijn op basis van habitatvoorkeur en verspreidingsgegevens nog enkele andere soorten op de initiatieflocatie te verwachten, zoals mol, huisspitsmuis, (gewone en tweekleurige) bosspitsmuis, veldmuis, rosse woelmuis, bosmuis, vos, hermelijn en wezel. Al deze soorten vallen onder beschermingsniveau 1.

5.2.3 Vleermuizen

In de NDFF zijn waarnemingen bekend van de gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied. Tijdens gericht vleermuisonderzoek in de nabije omgeving (Toverland) zijn hoofdzakelijk gewone dwergvleermuizen en enkele laatvliegers waargenomen. Op basis hiervan kan worden verondersteld dat de gewone dwergvleermuis en laatvlieger vrij algemeen op de Peelhorst voorkomen en dat andere soorten hier slechts in lage dichtheden voorkomen. Toch kan niet worden uitgesloten dat de initiatieflocatie gebruikt wordt door boombewonende vleermuizen zoals de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis of watervleermuis.

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van geschikte verblijfplaatsen in holle bomen. Van de in het plangebied aanwezige Amerikaanse eiken is een boom aangetroffen met voor vleermuizen geschikte holten. Daarnaast zijn in het bos enkele dode holle berken aanwezig waarin spechtengaten zaten. Deze holten zijn minder geschikt voor vleermuizen. De productieboomen (grove den en zwarte den) hadden geen voor vleermuizen geschikte holten.

Locatie holle boom

De initiatieflocatie is door de dichte boombeplanting niet bijzonder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De lanen in het bos zijn wel geschikt als foerageergebied. Hier is enerzijds voldoende beschutting en anderzijds voldoende ruimte

om te kunnen jagen op insecten. De lanen zijn tevens geschikt als geleidende lijn-vormige structuur (vliegroute). Vleermuizen gebruiken vaste vliegroutes om zich in het landschap te verplaatsen tussen hun verblijfplaatsen en jachtgebieden.

5.2.4 Vogels

Tijdens het onderzoek zijn op de initiatieflocatie verschillende vogelsoorten waargenomen, waaronder: houtduif, groene specht, grote bonte specht, boomklever, boomkruiper, merel, grote lijster, kramsvogel, koperwiek, roodborst, goudhaantje, vuurgoudhaan, koolmees, pimpelmees, kuifmees, zwarte mees, vink en kruisbek. Het gaat hierbij deels om wintergasten en doortrekkers en deels om standvogels. De genoemde vogellijst geeft daarom geen informatie over de aanwezige broedvogels op de initiatieflocatie.

Tijdens het veldonderzoek zijn takkennesten in beeld gebracht die door roofvogels gebruikt kunnen worden. Op de initiatieflocatie zijn twee takkennesten aangetroffen die geschikt zijn voor roofvogels. Een aangetroffen relatief klein takkennest kan worden gebruikt door een sperwer. Een aangetroffen relatief groot takkennest is geschikt als horst van een buizerd of havik. Omdat de nesten in beeld zijn gebracht buiten het broedseizoen, kan niet worden vastgesteld of en door welke soorten deze daadwerkelijk worden gebruikt. Daarnaast zijn in het bos diverse kleinere takkennesten aangetroffen, die door duiven of zangvogels gebruikt kunnen worden.

Locatie groot takkennest (links) en klein takkennest (rechts)

Daarnaast zijn in het bos holle bomen in beeld gebracht die door spechten of andere holenbroeders gebruikt kunnen worden. Aan de zuidzijde van het bos zijn enkele holle berken met haksoren aangetroffen. Daarnaast zijn enkele holle Amerikaanse eiken aanwezig.

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die

jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels, koloniebroeders en gebouwbewonende vogelsoorten. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Hieronder vallen veel holenbroedende soorten.

5.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen

In het bos zijn geen permanente oppervlaktewateren aanwezig. Vissen en voortplantingsplaatsen van amfibieën kunnen daardoor worden uitgesloten. Het bos kan wel gebruikt worden als landhabitat van amfibieën die zich verder van hun voortplantingsplaatsen begeven, zoals gewone pad of bruine kikker. Beide soorten vallen onder beschermingsniveau 1 van de Flora- en faunawet. Strenger beschermde amfibiesoorten zijn in het bos niet te verwachten.

De NDFF vermeldt het voorkomen van een reptielensoort in de omgeving van de initiatieflocatie, namelijk de levendbarende hagedis. Deze soort is in de periode 2008-2013 waargenomen op het heideterreintje "Wertemer" ten noorden van de Helenaveenseweg, een heidestrook (gasbaan) ten oosten van de Middenpeelweg en op de golfbaan. De laatste waarnemingen dateren van 2012. Het betreft vier waarnemingen binnen een straal van 1 kilometer van de initiatieflocatie. Op basis daarvan kan worden verondersteld dat ook op de initiatieflocatie hagedissen voorkomen. Het bos is slechts matig geschikt habitat voor deze soort; hier worden hagedissen in lage dichtheden verwacht. De open plekken in het bos en de recent open gemaakte laan aan de noordzijde van de initiatieflocatie zijn het meest geschikt als leefgebied. Plaatselijk zijn in het bos takkenhopen en boomstronken aanwezig, die als verblijfplaats kunnen fungeren.

5.2.6 Overige diersoorten

Het voorkomen van ongewervelde diersoorten is in het algemeen matig tot slecht bekend. Op de initiatieflocatie zijn geen nesten van rode bosmieren (beschermingsniveau 1) aangetroffen. Op basis van het veldonderzoek en algemene verspreidingsgegevens zijn geen wettelijk beschermde ongewervelde diersoorten te verwachten. Dergelijke soorten stellen zeer specifieke eisen aan hun leefgebied.

6. TOETSING AAN NATUURWETGEVING

6.1 Natuurbeschermingswet

6.1.1 Aangewezen natuurwaarden

Habitattypen

Het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is aangewezen voor drie habitattypen, namelijk actieve hoogvenen, herstellende hoogvenen en droge heiden. Deze habitattypen zijn zeer gevoelig voor atmosferische depositie met stikstof. Omdat in de omgeving van het gebied veel veehouderijen aanwezig zijn, ligt de actuele stikstofdepositie ruim boven de kritische depositiewaarden. De natuurwaarden staan daardoor sterk onder druk.

De hoogvenen zijn daarnaast erg gevoelig voor hydrologische veranderingen, met name verdroging. Het gebied ligt echter min of meer hydrologisch geïsoleerd van bos- en landbouwgebieden op de Peelhorst.

Soorten

Het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is aangewezen voor de bescherming van vier broedvogelsoorten, namelijk blauwborst, dodaars, nachtzwaluw en roodborsttapuit. Daarnaast is het aangewezen voor de niet-broedvogels kolgans, kraanvogel en toendrarietgans. De betreffende soorten zijn relatief gevoelig voor verstoring en voor achteruitgang (bv. verdroging, verbossing, vergrassing etc.) van hun habitat.

6.1.2 Effectenbeoordeling

Stikstofdepositie

De uitbreiding van het recreatiepark in het bosgebied maakt onderdeel uit van een kwaliteitsverbetering van het gehele recreatiepark. In de huidige situatie zijn in delen van het recreatiepark chalets en stacaravans aanwezig. Omdat dit deel van het recreatiepark niet meer aan de eisen van deze tijd en kwaliteitseisen van het park voldoet (brandveiligheid, uitstraling) wordt het aantal recreatieve eenheden hier verminderd. Ter compensatie hiervan worden aan de noordzijde nieuwe recreatiewoningen gebouwd. De uitbreiding aan de noordzijde dient derhalve niet direct ter vergroting van de bezoekersaantallen.

Voor de ontwikkeling wordt geen wezenlijke toename van de verkeersstroom van en naar het park verwacht. Daardoor is geen toename van stikstofdepositie door

verkeer te verwachten. Negatieve effecten van de ontwikkeling op het Natura 2000-gebied door stikstofdepositie zijn op voorhand redelijkerwijs uit te sluiten.

Verstoring door recreatie

Doordat de ontwikkeling niet gericht is op een wezenlijke verhoging van het aantal recreanten, zijn geen wezenlijke toenames van recreanten in het Natura 2000-gebied te verwachten. Negatieve effecten door verstoring zijn op voorhand uit te sluiten.

Hydrologische effecten

Door toename van verhardingen en het graven van oppervlaktewateren kunnen grondwaterstromingen veranderen. Omdat het hoogveen in het Natura 2000-gebied echter niet afhankelijk is van grondwater en hydrologisch geïsoleerd ligt van de Peelhorst, zijn negatieve hydrologische effecten op voorhand uit te sluiten.

Overige effecten

Overige negatieve effecten op de aangewezen natuurwaarden van het Natura 2000-gebied, zoals oppervlakteverlies, versnippering, geluids- en lichtverstoring, verontreinigingen etc. zijn gezien de onderlinge afstand (2,3 km) niet aan de orde.

6.2 Flora- en faunawet

6.2.1 Vaatplanten

Effecten op beschermde en bedreigde plantensoorten zijn op voorhand uit te sluiten, aangezien deze in het plangebied niet zullen voorkomen.

6.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Door de geplande ontwikkeling zal leefgebied verdwijnen van een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten van beschermingsniveau 1. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten de wettelijke zorgplicht. In het kader van de zorgplicht is het van belang om specifiek rekening te houden met de aanwezige konijnenburchten. Ter plaatse van de konijnenburchten mag de grond niet worden vergraven binnen de nestperiode van konijnen (februari-juli).

In het plangebied zijn twee mogelijke vluchtpijpen of bijburchten van de das aanwezig, die door de geplande graafwerkzaamheden zullen verdwijnen. Om effecten op de das te kunnen beoordelen, is het nodig om vast te stellen of deze daadwerkelijk door dassen worden gebruikt. Hiervoor kan een cameraval worden gebruikt.

Het verwijderen van bijburchten van dassen is te beschouwen als een verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats, waarvoor ontheffing vereist is. De effecten van een dergelijke ingreep zijn sterk afhankelijk van de omvang van de lokale dassenpopulatie, de uitwijkmogelijkheden naar elders, de ligging van de hoofdburcht en belangrijkste foerageergebieden etc. In het meest ongunstige geval leidt de ontwikkeling tot het verdwijnen van uitwisseling tussen dassenpopulaties ten westen en oosten van de Middenpeelweg, wat op termijn kan leiden tot het verdwijnen van een dassenclan ten westen van het uitbreidingsgebied. In dat geval zullen maatregelen genomen moeten worden om de verbinding te herstellen. Verder moet men denken aan het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen. Door dergelijke maatregelen te nemen kan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden verkregen.

6.2.3 Vleermuizen

In het huidige ontwerp zal de meest voor vleermuizen geschikte holle boom moeten verdwijnen. Om te weten of er daadwerkelijk een verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is, is een aanvullend onderzoek nodig volgens de daarvoor aangewezen richtlijnen in de periode mei-september. Door de boom in het plan te sparen kan een eventueel aanwezige verblijfplaats behouden blijven; deze zal in dat geval wel verstoord worden door kap- en bouwwerkzaamheden. Het is daarom twijfelachtig of het zinvol is om de betreffende boom in het plan op te nemen.

Indien er in het plan een vleermuiskolonie verdwijnt, is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Hierbij dient men aan te tonen dat de gunstige staat van instandhouding behouden blijft en dat er geen alternatieven zijn voor de ingreep. De effecten van de ingreep en de benodigde maatregelen zijn sterk afhankelijk van de vleermuissoort, het aantal dieren en het gebruik door het jaar heen. Door het nemen van mitigerende maatregelen te nemen kan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden verkregen.

Door de boskap kunnen ook vaste vliegroutes van vleermuizen verdwijnen. Om te weten of er daadwerkelijk een verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is, is een aanvullend onderzoek nodig volgens de daarvoor aangewezen richtlijnen. Door lijnvormige structuren aan de rand van de initiatieflocatie te behouden, kunnen vliegroutes wellicht behouden blijven.

De ontwikkeling voorziet in een parkachtige structuur met verspreide bomen en water. Mits in het plan bij het aanbrengen van verlichting rekening gehouden wordt met vleermuizen (bv. lage verlichtingspunten met omlaag gerichte armaturen), zal het plangebied in de toekomst meer geschikt worden als foerageergebied.

6.2.4 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het huidige ontwerp zullen twee bomen met voor roofvogels geschikte takken-nesten verdwijnen. Om te weten of deze nesten daadwerkelijk bewoond worden en door welke soort, is aanvullend onderzoek nodig in de periode maart-april.

Doordat het plangebied wordt omgevormd tot recreatiepark, zal het in de praktijk niet mogelijk zijn om de nestplaatsen te behouden door de bomen te sparen. Roofvogels zullen dan naar alle verwachting door verstoring alsnog verdwijnen. Indien er in het plan een roofvogelnest verdwijnt, is een ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. Hierbij dient men aan te tonen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort behouden blijft en dat er geen alternatieven zijn voor de ingreep. Door het nemen van mitigerende maatregelen te nemen kan een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet worden verkregen.

Holenbroeders

In het plangebied staan enkele holle bomen (Amerikaanse eiken en berken) die door de geplande ontwikkeling zullen verdwijnen. Hierin broeden naar alle verwachting grote bonte spechten en/of andere holenbroeders. Wanneer deze vogels in de omgeving alternatieve nestgelegenheid kunnen vinden, wordt voor deze categorie vogelsoorten (categorie 5) geen ontheffing noodzakelijk geacht.

Op korte termijn zullen de holenbroeders in de bospercelen in de omgeving vervangende nestgelegenheid kunnen vinden. Ter aanvulling is het aan te bevelen om enkele nestkasten in het recreatiepark op te hangen. Daarnaast worden in het plangebied nieuwe bomen aangeplant, die op lange termijn kunnen voorzien in nestgelegenheid voor holenbroeders.

Overige broedvogels

Door het kappen van de bomen zullen nesten van broedvogels zoals merel, houtduif etc. kunnen verdwijnen. Deze nesten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze in gebruik zijn gedurende de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze vogelnesten. Het is daarom aan te bevelen om benodigde werkzaamheden zoals verwijderen van bomen en struiken uit te voeren in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode september tot maart.

6.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Op basis van de recente waarnemingen kan worden verondersteld dat de ontwikkeling binnen bestaand leefgebied van de levendbarende hagedis plaatsvindt. In de nieuwe situatie wordt ernaar gestreefd om de groene ruimte in het gebied in te

richten als habitat voor de levendbarende hagedis. Door de graaf- en bouwwerkzaamheden zal het plangebied echter tijdelijk ongeschikt worden voor deze soort. Voor de levendbarende hagedis geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet wanneer gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Ook kan ervoor gekozen worden om een ontheffing aan te vragen. In het kader van de gedragscode of ontheffingsaanvraag is het nodig om een werkprotocol op te stellen waarmee de soort zoveel mogelijk ontzien wordt. Hierbij is onder meer de planning van werkzaamheden van belang. Afhankelijk van de uit te voeren activiteit moet er gewerkt worden buiten de kwetsbare periode van de voortplanting (= drachtperiode) en/of van de winterrust. In de regel loopt deze voor de voortplanting (drachtige vrouwtjes, opgroeiende jongen = 10 weken) van april / mei tot en met juli / augustus en voor de overwintering van oktober tot en met half april.

6.2.6 Ongewervelden

Het voorkomen van beschermde ongewervelde dieren is redelijkerwijs uit te sluiten. Vanuit de Flora- en faunawet hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde ongewervelde diersoorten.

7. LITERATUURLIJST

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., van Swaay, C. en Wynhoff, I. (2006). De Dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – ISBN: 90-5011-227-7.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. en Thissen, J.B.M. (1992). Atlas van Nederlandse zoogdieren. Utrecht: Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Natuurhistorische Vereniging – ISBN 90-5011-051-7.
- Huizenga, N., Akkermans, R., Buys, J., Van der Coelen, J., Morelissen, B. en Verheggen, L. (2010). Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Ministerie van EL&I (2011). Soortenstandaard Buizerd. December 2011.
- Ministerie van EL&I (2011). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis. December 2011.
- Ministerie van EL&I (2011). Soortenstandaard Levendbarende hagedis. December 2011.
- Ministerie van EZ (2012). Soortenstandaard Das. December 2012.
- Ministerie van LNV (2005). *Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998*. Directie Natuur van het Ministerie van LNV, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.
- Teixeira, R.M. (1979). Atlas van de Nederlandse broedvogels. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland te 's-Graveland. De Lange van Leer BV, Deventer – ISBN 90-70099-19-5.
- Van Buggenum, H.J.M., Geraeds, R.P.G. en Lenders, A.J.W. (2009). Herpetofauna van Limburg. Verspreiding en ecologie van amfibieën en reptielen in de periode 1980-2008. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Internetsites – verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur:
<http://zoogdiervereniging.nl/>
<http://www.vogelbescherming.nl>

<http://sovon.nl/>
<http://www.ravon.nl/>
<http://www.waarneming.nl>
<http://www.telmee.nl>
<http://watwaswaar.nl>

